

Teatre lliure

© Ros Ribas

l'ànec salvatge

de **Henrik Ibsen**

adaptació **Marc Artigau, Cristina Genebat**

i **Julio Manrique**

direcció **Julio Manrique**

Una societat blindada, que s'autoprotegeix, entra en crisi quan algú torna a casa i comença a destapar el passat. Un drama psicològic del 1884, i el primer **Ibsen** de **Julio Manrique**.

Vildanden [L'ànec salvatge] va ser publicada el 1884 i es va estrenar el 9 de gener del 1885 a **Den Nationale Scene** de Bergen (Noruega). Passats només tres anys, el 4 de març del 1888 es va estrenar a **Berlín**, i va arribar a **Londres** el 5 de maig del 1894.

A l'**Estat espanyol**, el muntatge immediatament anterior a aquest que presentem es va estrenar el 26 de gener 1982 al **Teatro María Guerrero** del CDN a Madrid, en una adaptació d'**Antonio Buero Vallejo**, dirigit per **José Luis Alonso**. En formaven el repartiment Ricardo Alpuente, Manuel Andrade, Santiago Álvarez, José Bódalo, Alfonso Castizo, José Antonio Cobián, José Luis de la Fuente, Manuel Galiana, Nuria Gallardo, José González Ibáñez Antonio Iranzo, Pedro Luis Lavilla, Andrés Mejuto, Juan Carlos Montalbán, José Morales, Francisco Olmo, Encarna Paso, Rafael Ramallo Pantoja, Manuel Tejada i Ana María Ventura.

El text original ha estat adaptat en diverses ocasions per al cinema: el 1926 al film mut alemany *Das Haus der Lüge*, el 1963 en una versió animada dirigida pel nét de l'autor, en diverses versions televisives a la dècada dels 50-60, el 1976 en una nova versió alemanya signada per Hans W. Geißendörfer, el 1984 en una versió anglesa de Henri Safran protagonitzada per Jeremy Irons i Liv Ullmann i, finalment, el 2015 en una versió australiana titulada *The Daughter*, de Simon Stone.

Aquest espectacle forma part del recorregut **Individu i societat** d'aquesta temporada, que continuarà amb:

Jane Eyre

a partir de la novel·la de **Charlotte Brontë** adaptació **Anna Maria Ricart**

direcció **Carme Portaceli**

Gràcia. del 23 de febrer al 26 de març

Filla del seu pare

a partir de *Hedda Gabler* de **Henrik Ibsen** versió **Aleix Aguilà**

direcció **Pau Miró** cia. **Companyia Solitària**

Montjuïc/Espai Lliure. del 15 al 26 de març

Ivànov

d'**Anton Txékhov** direcció **Àlex Rigola**

Montjuïc. del 27 d'abril al 28 de maig

TEATRE LLIURE MONTJUÏC – DEL 2 DE MARÇ AL 9 D'ABRIL

L'ànec salvatge

de **Henrik Ibsen** adaptació **Marc Artigau, Cristina Genebat i Julio Manrique**
direcció **Julio Manrique**

---

intèrprets **Andreu Benito Werle / Ivan Benet Hjalmar / Jordi Bosch Relling / Laura Conejero Gina / Pablo Derqui Gregor / Miranda Gas Soerby / Jordi Llovet Petersen, Molvik / Lluís Marco Ekdal / Carles Pedragosa** músic / **Elena Tarrats Heda, Hedvige**

---

escenografia **Lluc Castells** / vestuari **Maria Armengol** / caracterització **Ignasi Ruiz** / il·luminació **Jaume Ventura** / música original i arranjaments **Carles Pedragosa** / so i vídeo **Damien Bazin**

---

ajudant de direcció **Marc Artigau** / ajudanta d'escenografia **Mercè Lucchetti** / ajudanta de vestuari **Raquel Ibort** / alumna en pràctiques d'interpretació de l'Institut del Teatre **Martina Roura** / alumne en pràctiques del Màster de disseny escenogràfic de l'escola Elisava **Juli Sanjuan**

---

construcció d'escenografia **Arts-cenics, Jorba Miró, Taller d'escenografia Jordi Castells i Pascualín** / confecció de vestuari **Goretti Puente**

---

producció **Teatre Lliure**

amb la col·laboració de **Montibello, Steinhart, Cebado, D'Orleac, Tweezerman, Punto Blanco i Marco Pascali**

---

espectacle en català // durada aprox. primera part 1h. 30' / pausa 15' / segona part 1h. // sobretítols en castellà i anglès cada dissabte a partir de l'11/03 // 12/03 col·loqui amb la companyia després de la funció, emissió EN DIRECTE! a través del web a partir de les 21h. aprox. // 17/03 funció accessible per a persones amb discapacitat auditiva i/o visual // espectacle recomanat pel Servei Educatiu del Teatre Lliure

---

seguiu **#lanecsalvatge** al twitter

horaris de dimarts a divendres **20:30h.** / dissabte **19h.** / diumenge **18h.** // preus **29€ / 26€** compra avançada / **24,50€** amb descompte / **18€** tarifa plana Abonament Espectador / **15€** Carnet Jove i menors de 30 anys

Un ànec ferit conviu amb altres animals al soterrani d'una casa humil, en una petita ciutat d'un petit país del nord d'Europa on sempre fa fred. Com si els ocupants de la casa, els pobres però raonablement feliços (això és, evidentment, només una opinió) membres de la família Ekdal haguessin arrencat un tros de bosc o n'haguessin inventat un per donar sortida a les seves fantasies, o als seus deliris, segons com es miri. Però, com adverteix en un moment donat l'avi Ekdal, tard o d'hora "el bosc es venja".

Moltes ficcions, o almenys moltes de les ficcions que m'agraden –i això inclou, evidentment, les ficcions dramàtiques– consisteixen en això: una comunitat, un determinat grup humà, subsisteix obeint unes determinades regles. Bones o dolentes, han acabat configurant-se com el mecanisme que garanteix la subsistència del grup. La història comença, o almenys la història que dramàticament ens interessa, quan algú, l'altre, l'estrany, truca a la porta, observa el funcionament del grup en qüestió i, en un moment donat –sigui per malícia, sigui per ganes d'ajudar, o bé per una inquietant barreja de les dues coses– posa en qüestió aquestes regles.

A **L'ànec salvatge** (un Ibsen meravellós i, sorprenentment, poc conegut i encara menys representat a casa nostra), hi passa una cosa així. Algú truca a la porta i els pobres però raonablement feliços membres de la família Ekdal decideixen obrir...

Julio Manrique

L'ànec salvatge: la tesi de la 'mentida vital'

Després de l'esvalot causat per *Un enemic del poble*, Ibsen va escriure el 1884 *L'ànec salvatge*, que Germán Gómez de la Mata definia com “un drama pessimista que el públic va rebre encantat, ja que el va prendre com una palinòdia i un *mea culpa* del dramaturg, que encara va rebre la crítica dels seus enemics mentre els amics l'aplaudien. En realitat, la peça no és l'abdicació que se li va atribuir sinó un simple sospir de malenconia...”. Per a Robert Brustein, en canvi, “només se la pot considerar una obra semiautobiogràfica, encara que contingui l'autocrítica més potent que Ibsen s'hagi fet mai i que també sigui una mena d'autorepudi de tot allò que l'autor ha escrit fins llavors”.

L'ànec salvatge és una peça de transició, a l'encavalcament de les etapes realista i simbolista d'Ibsen. Tot i que conté trets del 'realisme expositiu' i del 'realisme social i crític', ja hi comencen a aparèixer elements que no tenen per referent immediat l'experiència objectiva dels personatges, sinó que apunten a un altre nivell, vinculat a ressonàncies ambigües i metafòriques, per mitjà d'un llenguatge autosuficient. Aquests elements obren un món paral·lel que enriqueix, matisa i fa més complex el vessant realista de la peça. Segons Jaime Rest, a partir de *L'ànec salvatge* “Ibsen es desplaça cap a un drama d'abast simbòlic i s'interna en l'exploració dels estrats més íntims de l'experiència i la conducta humana, que culmina amb la seva última peça *Quan despertem d'entre els morts*”.

(...) Martin Esslin, per part seva, destaca la diferència essencial entre la mentida d'ordre privat que intenta destruir Gregor i la d'ordre col·lectiu (que combatria un personatge com l'Stockman de *L'enemic del poble*). El personatge de Relling defensa la *mentida vital*, la mentida que es converteix en un mal necessari: “si vostè pren la mentida vital a un home qualsevol, alhora li pren temps de felicitat” afirma el metge, donant a entendre d'una manera elitista i carregada de prejudicis que no tothom està preparat per conèixer certes veritats. Ell té la missió de mantenir la gent del seu entorn en aquesta mentida vital. I demostra també un gran escepticisme pel que fa a qüestions generals com la felicitat del matrimoni, en contraposició a l'idealisme exagerat de Gregor. Segons Robin Young, les actituds de Gregor són tan extremes que toquen l'absurd i poden resultar còmiques, tot i que les conseqüències de la seva manera de fer no ho siguin. I afegeix que la complexitat i la subtilesa de la construcció dramàtica d'Ibsen “és en la forma híbrida de l'obra, que desafia totes les suposicions convencionals sobre la naturalesa de la comèdia i la tragèdia”.

L'equilibri entre la tragèdia i l'absurd respecte d'aquest personatge, doncs, el recomana Ibsen mateix en una carta a Hans Schroeder del 1884, en la qual emfasitza que s'ha d'evitar la interpretació que faci riure: "aquest paper s'ha d'interpretar sense fer cap mena de paròdia... Gregor és genuïnament sentimental i encantadorament melancòlic, a la seva manera...".

Per acabar, dir només que **L'ànec salvatge** és sens dubte un punt d'inflexió en la producció ibseniana, sobretot perquè implica l'entrada del dramaturg en una nova etapa travessada pel simbolisme; i d'altra banda, perquè introdueix d'una manera lúcida i clara la seva tesi sobre el costat fosc de l'idealisme, i el seu pessimisme envers la necessitat de revelar la veritat independentment de les seves conseqüències. I finalment, seguint la lectura de Jan Kott, per la manera com dosifica i insereix tan equilibradament els elements còmics d'un drama amb intertext tràgic.

fragment de l'article de **María Victoria Eandi** inclòs a *Henrik Ibsen y las estructuras del drama moderno* (Jorge Dubatti [et al.], 2006.)

---

per saber-ne més

Ibsen Studio <http://www.hf.uio.no/is/english>
<https://ibsenstage.hf.uio.no>

d'Ibsen i Bernhard goo.gl/iMuRML

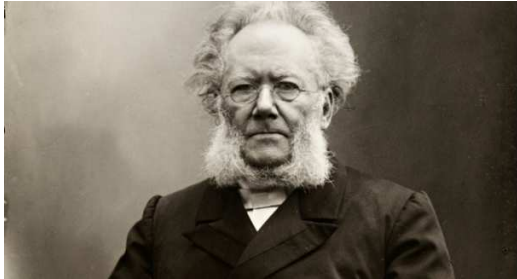
Ibsen en obert goo.gl/WW6R6g
Goo.gl/qelhXf

The Quintessence of Ibsenism (G. B. Shaw, 1891) goo.gl/hxnDMY

l'autor

Henrik Ibsen

Skien 1828 – Oslo 1906

Neix el 20 de març de 1828 al port de Skien, una petita ciutat al sud de Noruega, i va morir el 23 de maig de 1906 a Cristiania (l'actual Oslo). Ibsen està considerat el dramaturg noruec més important i un dels autors que més ha influït en la dramàtica moderna, pare del drama realista modern i

antecedent del teatre simbòlic. A la seva època, les seves obres es van considerar escandaloses per part d'una societat dominada pels valors victorians, perquè qüestionaven el model de família i de societat dominants. Les seves obres no han perdut vigència i és un dels autors no contemporanis més representats en l'actualitat.

El seu pare, un pròsper comerciant, s'arruïna quan Henrik té vuit anys d'edat i la família s'ha de traslladar a una granja als afores de Gjerpen, l'única propietat que aconsegueix salvar de la fallida. Allà el petit Henrik ha de fer 5 quilòmetres per anar a l'escola i es converteix en un nen introvertit i solitari.

El 1842 tornen a Skien i Henrik, amb 14 anys, ingressa en un col·legi religiós, però anys després, ja en plena la maduresa, es declararà ateu. Hi anirà fins els 16, quan les necessitats econòmiques l'obliguen a traslladar-se a la petita ciutat de Grimstad per treballar durant sis anys fent d'aprenent de farmàcia. Durant aquest període fa poques relacions, se li accentua el caràcter introvertit. Acabats els estudis de secundària, comença medicina (però no l'acabarà), s'interessa per la literatura i escriu els primers poemes i obres dramàtiques. Són d'aquesta època els poemes 'Resignació' i 'A la tardor' i els drames de caràcter romàntic *Catilina* i *La tomba del guerrer* (o *El túmul de l'heroï*).

El 1850 es trasllada a Cristiania, intenta tornar a estudiar medicina i, tot i portar una vida d'estretors econòmiques, finalment decideix viure de les seves obres. Publica *Catilina* amb el pseudònim "Brynjolf Bjarme", que obté una mala acollida de la crítica i no aconsegueix que la muntin. Col·labora amb el diari de la Societat d'Estudiants Samfundsbladet i amb la revista satírica de literatura i política *Andhrimner*. El 26 de setembre de 1851 estrena per primera vegada una de les seves obres, *La tomba del guerrer*, al Cristiania Theater.

El 1852 aconsegueix fer d'ajudant de direcció al novíssim Det norske Theater de Bergen, amb el compromís de poder estrenar cada any una de les seves obres.

Ho farà amb quatre: *La nit de Sant Joan* (1853), una nova versió de *La tomba del guerrer* (1854), *La senyora Inga d'Ostraad* (1855) i *La festa a Solhaug* (1856). A Bergen coneix Susannah Thoresen, la filla d'un clergue protestant, amb qui es casarà el 18 de juny de 1858. El 1857 viatja per estudis a Dresden i Copenhague.

El setembre de 1857 torna a Cristiania per fer de director artístic del Cristiania Norske Theater fins que va fer fallida el 1862. El 1858 estrena *Els vikings de Helgeland* i neix el seu primer fill, Sigurd. Més endavant publica els poemes *Paa Viddeme (A les planures)* i *I billedgalleriet (A la galeria d'art)* i escriu el drama *La comèdia de l'amor*. Quan tanca el teatre, li vénen mesos d'estretors i sol·licita a la Universitat una beca de viatge d'estudis per anar a l'Oest de Noruega recollint dades sobre les expressions folklòriques de la zona. Escriu i publica el drama *Els pretendents de la corona* (1863, a partir d'un tema concebut el 1858).

En 1864 abandona Noruega i se'n va a Roma tot sol. L'any següent s'hi trasllada la família. Ibsen considera no viure l'ambient luterà i conservador de Cristiania i inicia un exili voluntari de 27 anys. A Roma en passarà 4.

El 1868 se'n va a Alemanya, primer a Dresden (1868-75) i després a Munic (1875-78). Llavors ja és un dramaturg reconegut internacionalment, les obres del qual es representen en diversos països d'Europa. El 1869 viatja a Egipte convidat com a representant noruec a la inauguració del Canal de Suez. El 1873 el fan membre del jurat d'art internacional de l'Exposició Universal de Viena. El 1878 torna a Roma, on s'estarà set anys més. Durant tot aquest període d'exili voluntari escriu la seva obra dramàtica principal, els drames realistes i simbolistes.

El 1891, amb 63 anys, torna definitivament a Noruega i el 1895 s'estableix a Cristiania. El 1898 Cristiania, Copenhague i Estocolm (les tres capitals escandinaves) celebren solemnement el setantè aniversari d'Ibsen. Continua escrivint: és d'aquesta època *Juan Gabriel Borkman* (1896), per exemple. El 1900 té el primer d'una sèrie d'atacs d'apoplexia que li aniran minvant la salut fins deixar-lo paralític al llit. Mor als 78 anys, el 23 de maig de 1906.

el director

Julio Manrique

Actor i director de teatre. És llicenciat en dret i ha rebut formació a l'Institut del Teatre. Entre 2001 i 2013 va ser director artístic del Teatre Romea. És membre i fundador de la productora teatral La Brutal.

En els últims anys ha participat en nombrosos muntatges, com ara *Otel·lo*, de W. Shakespeare, dir. Carlota Subirós; *2666*, de Roberto Bolaño, dir. Àlex Rigola; *European House* d'Àlex Rigola; *La torre de La Défense*, de Copi, dir. Marcial di Fonzo Bo; *Hamlet*, de W. Shakespeare, dir. Oriol Broggi; *Coses que dèiem avui*, de Neil LaBute; *Incendis*, de Wajdi Mouawad, dir. Oriol Broggi; *Senyoreta Júlia*, de Patrick Marber, dir. Josep Maria Mestres; *L'orfe del clan dels Zhao*, de Ji Junxiang, dir. Oriol Broggi, o *El rei Lear*, de W. Shakespeare, dir. Lluís Pasqual.

Com a director escènic, destaquem *American Buffalo*, de David Mamet; *Coses que dèiem avui*, de Neil LaBute; *L'hort dels cirerers*, d'A. Txékhov; *L'arquitecte*, de David Greig (2011); *Llum de guàrdia*, de Sergi Pomper Mayer i ell mateix; *Product*, de Mark Ravenhill; *4 acords: Sílvia Pérez Cruz*; *Roberto Zucco*, de Bernard-Marie Koltès; *Ella y yo* (concert); *Pensem un desig*, *El curiós incident del gos a mitjanit* (Premi Butaca 2015 a la direcció teatral). Darrerament ha dirigit *La treva* de Donald Margulies i *Una altra pel·lícula*, de David Mamet.

Des del 1998 també ha col·laborat intensament en cinema i en televisió, en films com *14 d'abril. Macià contra Companys* de Josep M. Planes, *Hijo de Caín* de Julio Beltrán, i en sèries com *39 + 1*, *Isabel*, *Cites* o *El crac*.